

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Michaely Bejčkové a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobce T. L., proti žalovanému Ministerstvu životního prostředí, se sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10, o žalobě proti rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 31. 8. 2009, sp. zn. P/2175, č. j. 3667/M/09, 65352/ENV/09,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský úřad Jihočeského kraje rozhodl dne 5. 9. 2008, že 9 ks havarovaných a nekompletních osobních vozidel bez technických průkazů, která žalobce nakoupil a dovezl z Velké Británie za účelem získání náhradních dílů, případně za účelem dalšího prodeje k opravám jiných poškozených vozidel, nejsou odpadem ve smyslu § 3 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. K podnětu České inspekce životního prostředí změnil žalovaný ve zkráceném přezkumném řízení dne 13. 2. 2009 výrok tohoto rozhodnutí tak, že vozidla jsou odpadem.

Žalobcův rozklad proti tomuto rozhodnutí zamítl ministr svým rozhodnutím ze dne 31. 8. 2009 a napadené rozhodnutí potvrdil. Zdůraznil, že přezkumné řízení podle § 94 odst. 1 správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.) vedou správní orgány z moci úřední; podnět k jeho zahájení může dát jak účastník původního řízení, tak i jakýkoli jiný subjekt (zde inspekce). Ministr zopakoval, že vozidlo, které je nezpůsobilé provozu na pozemních komunikacích, je věcí, jejíž původní účelové určení zaniklo, a pokud tedy vlastník neprokáže opak, je ze zákona nutné předpokládat jeho úmysl věci se zbavit. Žalobce do ČR přivezl movité věci, které nejsou bez dalšího použitelné. Nepoužitelná vozidla jako celek jsou odpadem, což nebrání využití jejich částí na náhradní díly.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobce popsal daný obchodní případ. Dovezl ze zahraničí havarovaná vozidla, přičemž některá z nich (9 ks) neměla technický průkaz. Vozidla byla prohlédnuta a zbavena provozních kapalin. Pokud jsou ve stavu celkově nepoužitelném, jsou rozebrána na náhradní díly a zbytek je předán k likvidaci podnikateli R. V., který se žalobcem sdílí provozní areál. Vozidla, jejichž technický stav umožňuje další provoz na pozemních komunikacích, jsou oprava a po splnění zákonných požadavků (STK + emise) jsou prodána konečnému provozovateli. Za této situace je lhostejné, zda dovezené vozidlo má, nebo nemá technický průkaz: k tomu, aby vozidlo mohlo být registrováno v ČR, musí mít zdejší technický průkaz. O tom, zda vozidlo splňuje podmínky pro registraci a pro provoz na českých komunikacích, rozhoduje dopravní inspektorát; ČIŽP ani žalovaný nejsou oprávněni k posuzování technického stavu vozidel. Poté, co ČIŽP u žalobce provedla kontrolu, obrátila se na krajský úřad se žádostí o rozhodnutí v pochybnostech podle § 3 zákona o odpadech. Žalobce považuje za nepřipustné, že inspekce podala k žalovanému podnět k zahájení přezkumného řízení v situaci, kdy již krajský úřad pravomocně konstatoval, že vozidla odpadem

nejdou; takový postup hodnotí žalobce jako porušení právní jistoty. Žalovaný měl podnět inspekce odmítnout; pokud se tak nestalo, je jeho vlastní rozhodnutí nezákonné. Žalovaný sice může zatřídit odpad, ale pouze v nejasnostech a pouze na žádost obce s rozšířenou působností – nikoliv na žádost inspekce. Inspekce současně kontrolovala i pana R. V.; ačkoli jde o osobu odlišnou od žalobce, inspekce mnohdy směšuje výsledky kontrol obou podnikatelů. Z webových stránek Ministerstva obrany žalobce zjistil, že ministerstvo prodává nepotřebná vozidla, která nemají mj. ani technické průkazy; nechce se věřit, že by tento ústřední orgán státní správy mohl porušovat zákon. Pokud samotný stát prodává vozidla bez technického průkazu, je otázkou, proč pro inspekci je takové vozidlo něčím nezákonným. K tomu žalobce podotkl, že inspekce rozhoduje podle svého momentálního uvážení; účastník řízení je tak vydán na milost a nemilost náladě úředníka, který má v rukou osud jeho podnikání. Žalobce proto navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí i rozhodnutí vydané v I. stupni a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že inspekci při kontrole žalobcovy provozovny vyvstaly pochybnosti, zda u některých případů dovezených vozidel nejde o autovraky, tj. o odpad; to bylo důležité pro případné stanovení dalších žalobcových povinností při nakládání s odpady. Krajský úřad odůvodnil svůj závěr, podle něž vozidla nejsou odpadem, tím, že nákup byl doložen fakturami; dovozce není povinen přihlašovat vozidla dovezená na náhradní díly nebo k opravě do evidence motorových vozidel; žalobce hodlá použít vozidla na náhradní díly, případně je dále prodat k opravám jiných vozidel; ve státě, odkud byla havarovaná vozidla dovezena, je možné si vyžádat doklady nutné k jejich přihlášení do evidence motorových vozidel. U inspekce však přetrvávaly pochybnosti, a podala proto podnět k zahájení přezkumného řízení. Žalobní námitky, které popírají oprávnění inspekce učinit podnět u nadřízeného orgánu a oprávnění žalovaného změnit pravomocné rozhodnutí v přezkumném řízení, vycházejí z neznalosti příslušných procesních předpisů. Žalovaný proto navrhl zamítnutí žaloby.

Žaloba není důvodná.

Podle § 78 odst. 2 písm. h) zákona o odpadech krajský úřad rozhoduje v pochybnostech, zda se movitá věc příslušející do některé ze skupin odpadů uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu považuje za odpad, a to na návrh vlastníka této movité věci nebo správního úřadu, který provádí řízení, v němž se tato otázka vyskytla, nebo který rozhodnutí o této otázce potřebuje ke své další činnosti. Podle § 3 odst. 3 písm. b) zákona o odpadech platí, že pokud vlastník v řízení o odstranění pochybností podle § 78 odst. 2 písm. h) neprokáže opak, předpokládá se úmysl zbavit se movité věci příslušející do některé ze skupin odpadů uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu, jejíž původní účelové určení odpadlo nebo zaniklo.

Základním důvodem žalobcova nesouhlasu s napadeným rozhodnutím je jeho přesvědčení, že jednou vydané pravomocné rozhodnutí (zde rozhodnutí krajského úřadu, podle něž nejsou dovezená havarovaná vozidla odpadem) nelze již nikdy změnit; v tom se ovšem žalobce mylí. Vedle opravných prostředků, které jsou většinou dobře známy i laické veřejnosti (typicky odvolání ve správním i soudním řízení), upravují procesní předpisy (zde konkrétně správní řád v § 94 a následujících) i tzv. prostředky dozorčího práva – tj. způsoby, jakými lze dospět ke změně či zrušení i pravomocného rozhodnutí. Základním znakem prostředků dozorčího práva je právě to, že nejsou v dispozici účastníka řízení, z něhož vzešlo původní pravomocné rozhodnutí; i tento účastník sice může podat podnět k zahájení přezkumného řízení, nemá však nárok na to, aby přezkumné řízení bylo skutečně zahájeno. Stejně tak ale může podat podnět i jakákoliv jiná osoba, jakýkoli správní orgán, nebo k potřebě provést přezkumné řízení může dospět samotný správní orgán nadřízený tomu orgánu, který původní pravomocné rozhodnutí vydal. Podmínkou pro zahájení přezkumného řízení jsou důvodné pochybnosti o tom, že původní pravomocné rozhodnutí je v souladu s právními předpisy. To, zda jsou tu dány důvodné pochybnosti, hodnotí nadřízený správní orgán. I tato jeho úvaha však podléhá přezkoumání v rámci řádných opravných prostředků: proti rozhodnutí, jímž nadřízený správní orgán změnil či zrušil původní pravomocné rozhodnutí, mohou podat odvolání účastníci původního řízení. Jejich procesní práva jsou tu tedy stejná jako v původním řízení o věci samé.

Česká inspekce životního prostředí tak byla oprávněna učinit podnět k provedení přezkumného řízení u žalovaného, stejně jako k tomu byl oprávněn kdokoli, kdo by se domníval, že vydané rozhodnutí krajského úřadu ze dne 5. 9. 2008 je v rozporu s právními předpisy. Tato domněnka ještě nemusí být oprávněná; je na nadřízeném orgánu, aby to posoudil a aby případně podnět odložil, není-li důvodný, nebo aby i po zahájení přezkumného řízení toto řízení zastavil, zjistí-li, že právní předpis porušen nebyl. Žalovaný v této věci sdílel pochybnosti inspekce o správnosti závěru krajského úřadu; původní rozhodnutí proto změnil, jak mu to umožňuje § 97 odst. 3 správního řádu.

Ani inspekce, ani žalovaný tedy nepřekročili oprávnění, která jim dává právní řád; i po věcné stránce se soud shoduje se závěrem žalovaného, podle něž jsou dovezená havarovaná vozidla odpadem. Skutečně je lhotežné, zda havarované vozidlo má, nebo nemá technický průkaz: to, zda věc je odpadem, plyne především z jejích faktických vlastností, nikoli z jejího úředního statusu. Na tom však napadené rozhodnutí založeno není. Žalovaný vyšel z toho, že podle tvrzení samotného žalobce, zachyceného v původním pravomocném rozhodnutí krajského úřadu a ani později nezpochybněného, hodlal žalobce rozebrat havarovaná vozidla na náhradní díly, nebo je prodat, aby jejich jednotlivé části mohly být použity k opravám.

Již z toho je ale zřejmé, že původní účelové určení vozidel – tj. sloužit svým uživatelům k přepravě po pozemních komunikacích – zaniklo ve smyslu § 3 odst. 3 písm. b) zákona o odpadech. Správnost závěrů správních orgánů nevyvrací ani žalobcův poukaz na to, že Ministerstvo obrany prodává nepotřebná vozidla bez technického průkazu. Jak už bylo řečeno, to, zda vozidlo je či není odpadem, neplyne ze samotné skutečnosti, zda má či nemá technický průkaz, ale z toho, zda je či není způsobilé k provozu. Žalobce ani v rozkladu, ani v žalobě nezpochybnul své původní tvrzení, z nějž vycházel krajský úřad ve svém rozhodnutí ze dne 5. 9. 2008, totiž že vozidla budou rozebrána na díly a takto dále použita (ať už žalobcem samotným, nebo dalším kupcem) – tj. že nebudou dále sloužit jako kompletní celek k provozu na pozemních komunikacích.

Rozhodnutí v přezkumném řízení v prvním stupni nelze vydat po uplynutí 15 měsíců ode dne právní moci původního rozhodnutí ve věci (§ 97 odst. 2 správního řádu); tato podmínka tu byla splněna. Správní orgán je při rozhodování v přezkumném řízení povinen šetřit práva nabytá v dobré víře (§ 94 odst. 5 správního řádu); ani toto pravidlo tu nebylo porušeno. To, že krajský úřad původně vyslovil, že vozidla nejsou odpadem, nastolilo určitý právní stav; to samo o sobě však neznamená, že byla v dobré víře nabyta práva. Ostatně zákon ani neříká, že pokud byla v dobré víře nabyta práva, nemůže přezkumné řízení proběhnout nebo v něm nemůže být původní rozhodnutí změněno či zrušeno; správní orgán má nabytá práva pouze „šetřit“ – půjde tedy spíše o zmírnění dopadů rozhodnutí vydaného v přezkumném řízení. V této věci ani není zřejmé, zda a jaká práva žalobce nabyt (a proč se tedy cítí tolik poškozen výrokem, podle nějž jsou dovezená vozidla odpadem); není tu tedy ani náznak podezření, že by správní orgány překročily svá oprávnění a hrubě zasáhly do již nabytého postavení žalobce.

„Zatřídění odpadu“, o němž se žalobce zmiňuje, je upraveno v § 72 odst. 1 písm. h) zákona o odpadech: podle něj Ministerstvo životního prostředí zařazuje odpad v případech, kdy nelze odpad jednoznačně zařadit podle Katalogu odpadů podle § 5 odst. 2, a to na návrh příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností. V této věci však správní orgány zařadily dovezená vozidla do kódu Q2 katalogu odpadů – výrobky, které neodpovídají požadované jakosti, tj. nebylo pochyb o tom, zda lze vozidla zařadit do katalogu odpadů a pod jakým kódem. V této věci šlo o jiný procesní postup v situaci, kdy přetrvávala pochybnost o otázce, zda vozidla vůbec odpadem jsou. K takovému řízení je příslušný krajský úřad podle výše citovaného § 78 odst. 2 písm. h) zákona o odpadech, a jeho rozhodnutí je oprávněno revidovat (ať už v odvolacím řízení, nebo v řízení přezkumném) Ministerstvo životního prostředí jako jeho nadřízený orgán.

Žalobce k žalobě přiložil rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 4 As 31/2004-53, který je podle něj pro věc významný; podle soudu však tento rozsudek nemůže žalobci nijak prospět. Ve věci řešené tímto rozsudkem rozhodl správní orgán v pochybnostech, zda jsou osobní automobily odpadem; Krajský soud v Plzni k žalobě vyslovil nicotnost tohoto rozhodnutí z toho důvodu, že správní orgán označil jako účastníka řízení vedle samotného majitele automobilů i celní úřad, který dal podnět k zahájení řízení o rozhodnutí v pochybnostech. Nejvyšší správní soud však zrušil rozhodnutí krajského soudu a sám žalobu odmítl, neboť podle jeho názoru je rozhodnutí v pochybnostech o tom, zda je věc odpadem, rozhodnutím předběžné povahy, a nepodléhá proto soudnímu přezkumu. Není zřejmé, jaké argumenty v tomto rozsudku NSS by měly podpořit žalobcovu žalobu; ostatně kdyby se jím městský soud řídil, musel by žalobcovu žalobu odmítnout podle § 70 písm. b) s. ř. s. (*Ze soudního přezkoumání jsou vyloučeny úkony správního orgánu předběžné povahy*). Městský soud však žalobu věcně projednal, neboť postoj NSS k rozhodování v pochybnostech (o tom, zda věc je odpadem; zda pozemek náleží do lesního nebo zemědělského půdního fondu; zda je určité vodní těleso vodním tokem) v mezidobí doznal změn, a v současnosti jsou tato rozhodnutí považována za rozhodnutí, jimiž se závazně určují práva a povinnosti a osob, a jež tedy podléhají soudnímu přezkumu (srov. rozhodnutí rozšířeného senátu NSS publikované pod č. 1999/2010 Sb. NSS).

Žalobce v žalobě poukazuje i na další okolnosti, které považuje za nesprávné (směšování výsledků kontrol u žalobce a u pana V.; svévole ČIŽP); tyto námitky však míří mimo předmět tohoto řízení, v němž měl soud pouze zodpovědět otázku, zda žalovaný mohl provést přezkumné řízení a zda ob stojí jeho závěr, podle nějž jsou dovezená vozidla odpadem.

Žalobce se svými námitkami tedy neuspěl; jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, městský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.; kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 8. března 2013

JUDr. Eva Pechová v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková